

Opgave 3

Wie verdient het?

uit een krant:

In 2012 kromp de Nederlandse economie met 1 procent. Dat jaar zagen Nederlandse werknemers weliswaar hun brutosalaris met 1,3% stijgen, maar de inflatie zorgde toch voor een afname van hun gemiddelde koopkracht met 1,2%.

Uit een rapport van onderzoeker Abels blijkt dat de salarisgroei bij de verschillende beroepscategorieën erg uiteenloopt. Zo zijn topbestuurders er gemiddeld in koopkracht wel op vooruit gegaan. De salarissen van een aantal topbestuurders uit zowel de (semi)publieke sector als de marktsector zijn zelfs meer gestegen dan in de drie voorgaande jaren.

- 1p **12** Bereken de inflatie in 2012 op basis van dit krantenbericht.

In een 5-havoklas wordt het rapport van onderzoeker Abels besproken. De leerlingen hebben op basis daarvan twee vragen geformuleerd en deze voorgelegd aan de heer Abels (bron 1).

Gebruik bron 1 bij de vragen 13 en 14.

- 2p **13** Verklaar het antwoord van Abels op leerlingvraag 1.
2p **14** Formuleer het antwoord van Abels op leerlingvraag 2.

De economiedocent van deze 5-havoklas trekt drie conclusies uit het onderzoeksrapport.

- 1 Uit bron 2 blijkt dat het verschil tussen de salarisstijging van de beroepscategorie overheid en de beroepscategorie topbestuurders het grootst is en ... (a) ... procentpunt bedraagt.
- 2 Uit bron 3 blijkt dat het indexcijfer van het brutojaarsalaris van een piloot B747 in 2012 ... (b) ... is (modaal = 100).
- 3 Tevens blijkt uit bron 3 dat de salarisontwikkeling in de periode 2011-2012 heeft geleid tot divergentie tussen de vier inkomensgroepen.

Gebruik de bronnen 2 en 3.

- 2p **15** Welke getallen moeten er bij (a) en (b) worden ingevuld? Geef voor beide getallen de berekening.

Gebruik bron 3.

- 1p **16** Verklaar hoe conclusie 3 uit de bron kan worden afgeleid.

Tot slot vraagt de economiedocent aan vier leerlingen: “Schets op het bord de Lorenzcurves van 2011 en 2012, ervan uitgaande dat de vier inkomensgroepen even groot zijn en dat er in de betreffende periode sprake is van divergentie.”

Gebruik bron 4.

2p 17 Wie heeft de Lorenzcurves juist getekend?

Opgave 3

bron 1 vragen van leerlingen en antwoorden van onderzoeker Abels over de salarisontwikkeling in 2012

1 Mijnheer Abels, hoe kan het dat salarissen zelfs stijgen ten tijde van negatieve economische groei?

Eerder afgesloten collectieve arbeidsovereenkomsten leiden tot loonstarheid.

2 U stelt in uw onderzoek dat de loonkosten van bedrijven stijgen doordat dat de pensioenleeftijd is verhoogd. Hoe kan dat?

.....
.....
.....

bron 2 uit rapport Abels: stijging bruto salaris per beroepscategorie in 2012 ten opzichte van 2011 in %

beroepscategorie	%
overheid	0,20
topbestuurders	2,60
directie	1,87
management	1,51
hoger kader	1,61
middenkader	1,67
facilities/distributie/logistiek	1,48
personeel/organisatie/staf	1,11
productie & ontwikkeling	1,75
commercie	1,79
financiën	1,64
IT	2,00
gemiddeld	1,30

bron 3   bruto jaarsalaris per inkomensgroep in 2011 en 2012

functie	2011	2012	% verandering
inkomensgroep 1 - topinkomens			
piloot Boeing 747	263.645	270.500	
commercieel directeur	189.571	194.500	
directeur marketing	150.585	154.500	
directeur beleggingen	135.478	139.000	
<i>gemiddelde van inkomensgroep 1</i>	<i>184.820</i>	<i>189.625</i>	<i>+2,6%</i>
inkomensgroep 2 - bovenmodaal			
regiomanager	97.441	99.000	
majoor	69.882	71.000	
vertegenwoordiger	68.898	70.000	
leraar (eerstegraads)	67.913	69.000	
<i>gemiddelde van inkomensgroep 2</i>	<i>76.033</i>	<i>77.250</i>	<i>+1,6%</i>
inkomensgroep 3 - modaal			
buschauffeur	37.698	38.000	
sergeant	35.714	36.000	
administrateur	34.722	35.000	
bewaker	33.730	34.000	
<i>gemiddelde van inkomensgroep 3</i>	<i>35.466</i>	<i>35.750</i>	<i>+0,8%</i>
inkomensgroep 4 - beneden modaal			
elektromonteur	32.435	32.500	
koerier	27.445	27.500	
afwasser	24.451	24.500	
vakkenvuller	22.954	23.000	
<i>gemiddelde van inkomensgroep 4</i>	<i>26.821</i>	<i>26.875</i>	<i>+0,2%</i>

bron 4 Lorenzcurves van 2011 en 2012 getekend door vier leerlingen

